

WWW.HEATEGU.EE

HEAD UUDISED

OKTOOBER 2006 / 2

SELLES NUMBRIS:
HINDAMISEST
JA HINDAMATUST

SISUKORD

HEA INIMENE - IGORI SÕJARETK	LK 2-3
HEA TEGU - LIVING FOR TOMORROW – KAUGELEVAATAV KOOLITUS	LK 4-5
HEA IDEE - ÜHENDUSTE HINDAMINE – EHK KUIDAS LEIDA ÕIGE METS	LK 6-7
HEATEO SIHTASUTUS - KES ME OLEME	LK 8

Tere! Minu nimi on Jaan. Olen Heateo Sihtasutuse töötaja. Tegelen heade ettevõtmiste leidmisega Eestist, millel on enim potentsiaali senisest suurema toetuse korral saada oma valdkonnas murranguliste muutuste elluvijaks. Taolisi organisatsioone aitab leida Heateo uus ja Eesti mõistes täiesti uus ainulaadne algatus – kodanikeühenduste hindamine. Teeme sellest käesolevas numbris ka pikemalt juttu!

Esimesena on Heateo Sihtasutus luubi alla võtnud HIVi ja AIDSi leviku ennetusega ning tagajärgede leevendamise tegelevad kodanikeühendused. Valik on loogiline, kuna Eesti on HIV-leviku epideemiapiirkond, kus igal aastal lisandub enim Euroopas uusi nakatunuid miljoni inimese kohta Euroopas.

Tegelikult on HIVi levik ainult üks eestlaste seksuaaltervise ja tervete lähisuhetega seotud probleemide sümptom. HIViga haakuvad mitmed teised tõsised teemad nagu narkomaania levik, sallimatus HIV-positiivsete inimeste suhtes, vähene hoolimine enda ja oma lähedaste tervisest. Taolistel teemadel Häid Uudiseid kirjutada on keeruline. Kuid mitte võimatu.

Probleemide tõsidusest hoolimata on Eestis silmapaistvaid inimesi, kes otsivad ja leiavad oma sihikindluse ning entusiasmiga lahendusi. Heade Uudiste kaanelugu ongi ühest sellisest inimesest, kelle tegutsemine on hindamatu väärtusega – Igor Sobolevist. Igor aitab MTÜ Convictus Eesti töötajana uimastisõltlasi ja seisab HIV-positiivsete inimeste õiguste eest. Samuti peatume selles numbris pikemalt ühel ägedal noortekoolitusel nimega Living For Tomorrow, mis vaatleb seksuaalkasvatuse temaatikat hoopis laiemalt, kui oleme sellega ehk harjunud. Loodetavasti innustavad need lood kaasa mõtlema. Ja ka kaasa lööma – meie ühiskonnale tõepoolest olulisi heategusid tegema.

Jaan Aps

HEA INIMENE

IGORI SÕJARETK

Kui Igor Tallinna tänaval vastu tuleb, ei ärata ta millegagi tähelepanu. Siiski on midagi, mis teda enamikust meist eristab.

Ta on HIV-positiivne, kes söandab oma haigusest avalikult rääkida ning võitleb iga päev HIV-epideemia peatamise eest. See võitlus käib peaaegu märkamatu, kuid on karm nagu sõjaretk, mille käigus tuleb tagasi võita elu ja inimesi.

Suur tugi lähedastest

Igor sai oma haigusest teada täiesti juhuslikult. Hoopis teise murega arsti juures käies ja vereanalüüsi andes selgus, et see näitab HIV-positiivsust. Sama kinnitasid kordusanalüüsid. „Teadasaamine oli šokk,“ meenutab Igor.

Õnneks taipas ta üsna pea, et ei tohi jääda oma murega üksinda. Ta jagas seda ema ja isa ning lähedaste sõpradega. „Paljud HIV-diagnoosi saanud ei julge lähedastele sellest rääkida, kartes, et nood ei ela seda üle,“ teab Igor. „Kindlasti tuleb rääkida. Muidugi saavad vanemad šoki, kuid nad elavad selle üle, ja seejärel on lähedastest suur tugi aastateks.“ Igorile oli lähedaste tugi hindamatu ka seetõttu, et tollal polnud mujalt Eestis HIVi nakatunul toetust leida.

Tollal, kolmteist aastat tagasi, oli teadmisi AIDSi ja HIVist napilt ning HI-viirusega nakatumist peeti kiiresti surmaga lõppevaks tõveks. Šokist toibununa otsustas Igor oma haiguse kohta ise võimalikult palju teada saada. Abi oli AIDSi ennetuskeskusest, mida juhatas dr Nelli Kalikova. Ühiskond tervikuna tegi näo, et probleemi pole olemas. Riik jäi äraootavale seisukohale. Ent tühimikku asus täitma Convictus.

Puhas süstal epideemia vastu

Hetkel juhib Igor Convictuses süstivatele narkomaanidele vahetussüstalde jagamise projekti. Puhtaid süstlaid pakub iga päev punkt Narva maanteel. Lisaks käivad Convictuse töötajad süstlaid ka tänaval jagamas. „Meie ülesanne on peatada epideemia. Ühine kasutatud süstal on ohtlik, sest sellega antakse viirus teistele süstijatele edasi,“ võtab Igor oma grupi tegevuse kokku. Selgitades, et süstlavahetajate eesmärk ei ole narkomaanide ravi, seda tehakse mujal. Kuid süstlavahetajate ülesanne on anda süstijatele teavet ja panna nad mõtlema oma tervisele ning

võimalustele murda end narkoringist välja.

Viirusevastast teraapiat (antiretroviirusravi ehk ARV) saavad Eestis praegu umbes paarsada HIV-kandjat. Kuid enamik HIV-kandjatest on narkosõltlased ja neile pole viirusevastane ravi võimalik enne, kui nad on loobunud narkootikumidest.

Kõige raskem on kaasinimeste mõistatus

Igorile teeb muret, mis saab HIV-vastasest võitlusest peale 2007. aastat. Nimelt rahastab kuni selle ajani HIVi programme Eestis *Global Fund To Fight AIDS, Tuberculosis and Malaria*. Aga edasi? Suure töö on seni teinud mittetulundusühingud nagu Convictus, kuid nende tegevus on projektipõhine. Lootust annab sel aastal riiklikul tasandil välja töötatud Eesti HIV ja AIDSi strateegia aastateks 2006-2015, mille üldeesmärgiks on saavutada Eestis HIV leviku püsiv langustendents. Muuhulgas on strateegias märgitud, et äärmiselt oluline on tagada tegevuste rahastamine ka peale 2007. aastat. Kõige rohkem teeb aga Igorile muret tervete kaasinimeste ja kogu ühiskonna mõistatus.

„Igapäevane HIV-i ravi nõuab pingutust ja täpsust, kuid kõige raskem on kannatada kaasinimeste halvustavat suhtumist,“ kinnitab Igor. Ta räägib HI-viiruse kandjatest, kes oma haigusest pole julgenud kellelegi rääkida, põhjuseks töö kaotamise ja põlu alla sattumise hirm. „Olen kogunud, et ka kõige hullemast olukorrast on olemas väljapääs. Kuid see on võimalik leida vaid siis, kui ühendada kõik jõud.“

Enne seda tuleb aga enamikul meist tõenäoliselt maha pidada tõsine lahing iseeneses ja oma toekspidamistes. Sallivuse ja mõistmise sõjaretk.

HIVI MÜÜT JA TEGELIKKUS

HI-viirus on inimese immuunpuudulikkuse viirus, mis põhjustab arenedes AIDSi ehk immuunpuudulikkuse sündroomi, st organism ei suuda võidelda teiste haigusetekitajatega ja nii võib inimene surra ka muidu ravitavatesse haigustesse. Niisugust ravimit, mis HI-viiruse päriselt hävitaks, pole seni leitud. Kuid juba aastaid ei ole HIV enam kohe AIDSiks muutuv ja seejärel kohe taptev nakkus. HIV on krooniline haigus, mida võib selles mõttes võrrelda näiteks suhkruhaigusega. Ainult et raviskeem on HIVil palju keerulisem ja nõuab nii patsiendilt kui arstilt väga täpset järgimist. Ka on ravimitel hulgaliselt kõrvalmõjusid.

Ravi ei pea algama kohe pärast nakatumist. HIV-positiivne ei tunne algul oma tervises mingeid muutusi, viirust näitab vaid täpne vereanalüüs. Kui see on osutunud positiivseks, siis tuleb käia eriarsti juures analüüse andmas kaks korda aastas ja arst otsustab, millal alustada ravi. Väga oluline on, et ravi algaks õigel ajal, see tagab võimalikult pika elu, paraku küll koos HIViga. Näiteks Igoril polnud ravi vaja kümme aastat. Nüüd võtab ta viis tabletti kaks korda päevas ja käib endiselt kaks korda aastas analüüse andmas.

OLUKORD EESTIS

Esimene HIV-juhtum registreeriti Eestis 1988. aastal. Järsk tõus uute nakatunute osas toimus 2000. aastal ning jätkus. Põhjuseks oli nii riskirühmade teadmatuse kui ka see, et riiklikul tasandil polnud kahjude vähendamise meetmed paigas.

2001. aastal nentis Sotsiaalministeerium HIV kontsentreeritud epideemiat, mida iseloomustab 5% ületav HIV-nakkuse esinemissagedus süstivate narkomaanide hulgas.

IGOR SOBOLEV ON MITTETULUNDUSÜHINGU CONVICTUS PROJEKTIIJUHT. ROOTSIS ENAM KUI KÜMME AASTAT TAGASI JA EESTIS 2002. AASTAL LOODUD CONVICTUS ON NARKOSÖLTLASI JA HI-VIIRUSE KANDJAJD AITAV NING TOETAV ORGANISATSIION. CONVICTUS SÜNDIS HÄDASOLIJATE ARUSAAMISEST, ET KUI KEEGI MUU EI AITA, SIIS PEAVAD NAD ISE END AITAMA, NÄITEKS JAGADES SÜSTLAID, LUUES TOETUSGRUPPE VANGIDELE JA NAISNARKOMAANIDELE, TEHES TEAVITUSTÖÖD NING KOOSTÖÖD SAMALAADSETE ORGANISATSIIONIDEGA MUJALT MAAILMAST.

LIVING FOR TOMORROW – KAUGELEVAATAV KOOLITUS

Living For Tomorrow 8-päevane koolitusprogramm sündis Jill Lewise eestvedamisel (hetkel soouringute professor Hampshire'i Ülikoolis Ameerikas), kes korraldas esimese seminari ning pani kokku algse programmi.

Tänaseks on koolitusprogrammi lõpetanud 325 noort vanuses 15-18. Lisaks noorte seksuaalkasvatusega tegeleb MTÜ Living For Tomorrow inimkaubanduse ennetamisega.

Living For Tomorrow juhataja on Sirlle Blumberg, kontor asub Mardi tn 3, Tallinn 10145.

Teistsugune lähenemine

Living For Tomorrow alustas juba 1999. aastal, eesmärgiga muuta seksuaalkasvatuse-alane informatsioon noortele kättesaadavaks ja vastuvõetavaks. Tavalisest seksuaalkasvatuse tunnist koolis eristas teda kaks asja. Esiteks, Living For Tomorrow on mõeldud 8-päevase, põhjaliku koolitusena, mille lõpuks suudab noor ka ise teadmisi edasi jagada. Seda kinnitavad ka tulemused: ligi pooled koolituse lõpetanuteist on aidanud vabatahtlikena järgmisi koolitusi läbi viia. Teiseks, informatsiooni edastamine ei toimu klassitunni või loengu vormis. Kuigi raskemate teemade puhul esitatakse ka traditsioonilisemaid ettekandeid, on koolituse mõte teadvustada seksuaalprobleeme läbi loominguliste käitumismängude ja – kõige tähtsam – noorte endi suhtluse ja teadmiste jagamise.

Situatsioonipuu

Living For Tomorrow vabatahtlik Kristi kirjeldab lähenemisi, mis talle koolituselt eredalt meelde jäid. Näiteks jaotati noored gruppidesse ja igas grupis joonistati üks „situatsioonipuu”. Puu tüveks oli probleemsituatsioon („15-aastane tüdruk jäi rasedaks”), puu juured olid võimalikud põhjused, mis selle situatsiooni kaasa tõid ning puu viljad edasised tagajärjed. Isekeskis arutledes loetlesid noored nii varajase raseduse põhjuseid kui tagajärgi, pannes

kokku tervikliku pildi, mida tutvustati teistele gruppidele. Järgnes üldine arutelu, mis projekti assistendi Jaana Tubli sõnul tihti peale ei lõppenud veel lõunasöögilauaski.

Mängudes kasutatakse palju abivahendeid, liikumist, suhtlemist. Näiteks esitab grupijuht küsimuse: „Kas pooldad, et samasoolised paarid lapsendavad või kasvatavad lapsi?” Seejärel liiguvad need, kes vastavad „Jah”, ruumi ühte nurka ja need, kes „Ei”, ruumi teise nurka. Edasi peavad mõlemad seltskonnad leidma viisi, kuidas oma seisukohti kõige paremini kaitsta, enne kui liigutakse tagasi ruumi keskele, kus mõlemad pooled sõnaõiguse saavad. Nagu kinnitab Kristi, pidi ta väitluste käigus oma arvamust muutma nii mõneski asjas.

Sõna levib ise

Living For Tomorrow koolitusele võetakse tavaliselt 25-30 noort, enamasti keskkoolist ja vanuses 15-17. Jaana sõnul levib info noorte endi keskel ja eraldi reklaami pole vaja teha. Välja arvatud see, et ürituste toimimise kohta saadetakse ka koolidesse regulaarselt teateid. Ka Kristi tuli koolitusele sõbranna kutsel ja „sellepärast, et kuigi koolis oli kunagi 5ndas klassis üks seksuaalkasvatuse tund, teadis ta teemast nii vähe”. Kindlasti soovib ta koolitusele tulla inspireerivate inimeste ja avatud õhkkonna pärast. Rasked teemad

tehakse huvitavaks ja pole „tähtsat pensionäri”, kes näppu viibutaks. Ja Jaana lisab kohe ka huvilisele kontakti: jaana@lft.ee.

Eelarvamustest priiks

Üheks tähtsaimaks eesmärgiks LFT koolituste juures on mõistvuse ja sallivuse suurendamine noorte hulgas. Varasematel koolitustel on käinud esinemas inimesed, kes on näiteks HIV-positiivsed, endised vangid või narkosõltlased. Jaana Tubli sõnul tekitavad sellised kohtumised enim vastukaja ja ka tulisemaid arutelusid. Aga mis kokkuvõttes

kõige olulisem – mõtteainet ja motivatsiooni eelarvamustest ja stampidest kaugemale liikuda.

Living For Tomorrow

koolitus paneb erilist rõhku sellele, et seminaridest võtaksid osa nii eesti kui vene keelt kõnelevad noored. (Osa ettekannetest peetakse ka inglise keeles.) Tutvumismängudele lisab see tihti uue dimensiooni (vt pilte), aga loomulikult on see samuti võimalus oma maailmapilti ja sõpruskonda avardada. Jaana räägib heameelega lugu eesti poisist, kes ühe koolituse alguses teatas

resoluutselt, et tema venelastega ei suhtle. Juba päeva lõpuks pidi ta tunnistama, et eksis nende suhtes, ja kuidas tema varasem suhtumine põhines kuulujuttudel ja oma eelarvamusel.

Teadlikud ja tegusad

Kuigi Living For Tomorrow põhikoolitus on 8-päevane, väldates kaheksa järjestikust laupäeva, korraldatakse ka lühemaid seminare. Ühe- või kahepäevased üritused on toimunud mitmel pool Eestis, näiteks Paides, Raplas, Kiilis. Kõiki üritusi aitavad korraldada vabatahtlikud nagu Kristi, kes

lõövad kaasa gruptoetajate või ka lihtsalt abilistena. Jaana Tubli sõnul aitavad tegelikult Living For Tomorrow missiooni täita kõik koolitusel osalenud, levitades sõnumit ja olles oma hoiakuga eeskujuks. Sellele lisaks on LFT tegusad vabatahtlikud koostanud ka kolm õppevoldikut, kus 15-17 aastased eesti ja vene noored annavad ise eakaaslastele nõu seksuaalturvalisuse teemadel. Living For Tomorrow põhimõtteks on, et tekiks võimalikult suur võrgustik teadlikest ja tegusatest noortest.

LIVING FOR TOMORROW OTSIB UUTE 8-PÄEVALISTE SEMINARIDE KORRALDAMISEKS RAHASTAMISVÕIMALUSI.

KUI LUGU TEKITAS MÕTTEID, EDASTA NEED LFT JUHATAJA SIRLE BLUMBERGILE SIRLE@AIDS.EE VÕI 6607302.

ÜHENDUSTE HINDAMINE – EHK KUIDAS LEIDA ÕIGE METS

Heateo SA tegeleb sellest sügisest kodanikeühenduste suutlikkuse hindamisega, et kahe aastaga kõikide olulisemate sotsiaalprobleemidega tegelejate juurde sisse põigata. Küsimusele, miks on see vajalik, teab vastust ühendustehindaja Jaan Aps.

Kusagilt on meelde jäänud lugu põlismetsas läbi rägistike endale teed rajavast inimgrupist. Nad olid rüganud juba kaua-kaua, kui korraga üks nendest puu otsa ronis, pilgu ümberringi heitis ja hüüdis: „Kuulge, me oleme vales metsas!” Keegi altpoolt karjus vastu: „Jää vait! Kas sa ei näe, et me töötame hoolega!”

Kaks vajalikku küsimust

See lugu on väga õpetlik kõikidele, kelle eesmärgiks on leevendada ja lahendada sotsiaalprobleeme Eestis. Meie ühiskonna ees seisab palju väljakutseid – hariduselus, keskkonnakaitses, rahvatervise valdkonnas jne. Ohtlikult lihtne on jääda oma organisatsiooniga „probleemide rägastikku”, unustades küsida endalt mõningaid olulisi küsimusi.

Kas teeme õigeid asju? Kas teeme neid õigesti? Kõvasti tööd rabades võib nende küsimuste küsimine mõjuda segavalt ja igapäevaseid tegevusi häirivalt. Võib tunduda, et nendele küsimustele vastamiseks pole aega. Siiski on hädavajalik aeg-ajalt „kuhugi kõrgemale ronida” ja oma tegevust kõrvalt vaadata. Sest vastuseid nendele küsimustele on vaja nii endale kui ka teistele.

„Õige metsa” otsinguil

Samas on sotsiaalprobleemidele leevendust ja lahendust

pakkuvate kodanikeühenduste puhul üsna keeruline kindlaks teha, kas ollakse tõepoolest „õiges metsas”. Sotsiaalprobleemid on keeruka iseloomuga. Nende ulatuse suurenemine või vähenemine sõltub ka paljust teistest ühiskonnaelu teguritest peale konkreetse kodanikeühenduse tegevuste.

Näiteks: kas piirkonna laste suurenenud osavõtt sportlikest üritustest on seotud kodanikeühenduse poolt kohalikes koolides läbi viidud tervisealaste loengutega, uue spordiväljakute kompleksi valmimisega või hoopis lastevanemate sissetulekute tõusuga, tänu millele ka trennis käimiseks rohkem raha jagub? Tõenäoliselt on tegemist kombinatsiooniga kõigist kolmest arengust, võib-olla ka millestki täiendavast. Kui organisatsiooni tegevused on seotud eesmärgiga muuta kaaskodanike suhtumisi ja käitumist, on keeruline saada ühest kinnitust, kas ühenduse tegevus midagi muutis.

Kaks lõksu

Taolises ebakindlas olukorras oma tegevuse tulemuslikkuse mõõtmise osas on kerge jääda kahte lõksu. Esimeseks lõksuks on lihtsalt „teha oma tööd nii hästi kui võimalik”. Taoline suhtumine ei muuda probleemi olematuks.

Mõne aja pärast võidakse end endiselt „vales metsast avastada”. Seda raskem on hiljem sihte muuta, sest vales suunas on tehtud tööd juba niivõrd palju.

Teiseks lõksuks on mõõta oma tegevuste puhul seda, mida on kerge mõõta. Tihtipeale on selle taga ka rahastajate – näiteks projektiprogrammide läbiviijate – nõudmised. Tulenevalt nende nõuetest keskenduvad kodanikeühendused tulemuslikkusele konkreetsete lühiajaliste projektide lõikes. Enamasti on indikaatoriks teenindatud sihtgrupi liikmete arv. Samas jääb tähelepanu alt välja kaks olulist aspekti. Esiteks, milline on tegevuse pikaajaline mõju projektis osalenutele?

Näiteks prostitutsiooni kaasatutele kolme kuu jooksul preservatiivide ja legaalse tööhõive kohta informatsioonimaterjalide jagamine ei oma mingit efekti, kui neljandal kuul preservatiivide jaotamine katkeb ja sihgrupi liikmetega nende sotsiaalse rehabilitatsiooni osas enam keegi edasi ei tegele. Isegi vastupidi: lühiajaliste tegevuste korral langeb sihtgrupi usaldus „aitajate” suhtes. Teiseks, kas projekti tegevus puudutas märkimisväärset osa sihgrupist? Ühekordse projekti raames läbi viidud väga hea tegevus jääb ilma

suurema sotsiaalse mõjuta, kui seda tegevusmudelit ei laiendata (nii sihtgrupi kaetusel kui geograafiliselt).

Hindamine näeb tervikut

Võimalik lahendus tulemuste ja efektiivsuse paremaks mõistmiseks on kodanikeühenduste hindamine. Hindamise põhimõte on vaadata tervikut, hinnates nii organisatsiooni ennast (juhtimine, läbipaistvus jne) kui ka läbiviidavate tegevuste sotsiaalset mõju (side sihtgrupiga). Vastavaid indikaatoreid jälgides on võimalik kujundada üldpilt, mille järgi saab suure tõenäosusega väita, kas organisatsioonil on olemas oluline ühiskondlik mõju või mitte.

Sooviga kaasa aidata Eesti sotsiaalsete algatuste ja perspektiivikate kodanikeühenduste arengule on Heateo Sihtasutus alustanud organisatsioonide hindamist, mis hõlmab nende suutlikkust, tulemuslikkust ning arengupotentsiaali.

Kodanikeühenduste hindamisraportid võimaldavad anda rahastajatele teavet toetusvõimaluste kohta. Samas on hindamisest kasu ka kodanikeühendustel endil, kes saavad seda ära kasutada oma arengu hüveks.

Hindamistehnikast

Pilootvaldkonnaks valisime HIV/AIDSi valdkonna Eestis. Hindamisprotsessi kaasatud organisatsioonid selgusid ekspertide soovitude põhjal ja vabatahtliku osalemise põhimõttel. Hindamise tulemusena tegime kindlaks organisatsioonid, kelles näeme potentsiaali pakkuda oma tegevusvaldkonna probleemidele mõjusat lahendust. Ühenduste hindamise protsess sisaldas süvaintervjuusid organisatsiooni juhi ja võtmetöötajatega, teisele allikatel põhinevat hindamist (raamatupidamisaruaanded jne) ja tagasisidekohtumist organisatsiooni töötajatega hindamise tulemuste aruteluks.

Hindamise põhimõtete väljatöötamisel ja elluviimisel saime palju abi vabatahtlikelt ekspertidelt KPMG-st ja Hansapangast. Väljalititud kodanikeühenduste kohta koostasime avaliku raporti, mis sisaldab ülevaadet organisatsiooni poolt lahendatavast või leevendatavast probleemist, konkreetsetest läbiviidavatest tegevustest, nende tegevuste praegusest või potentsiaalsest mõjust, samuti organisatsiooni arenguvajadustest. Raportid organisatsioonide kohta on saadaval avalikuks kasutamiseks <http://hindamine.heategu.ee>

Hea kogemus

„Heateo Sihtasutuse poolt läbiviidud ESTL-i organisatsiooni toimimise ja teenuste hindamise protsess vältas kokku ligi kaks kuud. Hindame väga kõrgelt ja positiivselt hindamisprotsessi läbiviimise mõju kogu organisatsioonile eelkõige seetõttu, et protsess andis umkaalse võimaluse saada tagasisidet ning reflektiooni meie organisatsiooni hetkeseisule. ESTL sai tänu Heateo Sihtasutuse professionaalsele ja põhjalikule tööle juurde väärtuslike ning värskeid vaatenurki ja konstruktiivset tagasisidet oma tegevuse jätkusuutlikkuse arendamisele,“ ütles hindamise läbiteinu Maili Haavandi (Eesti Seksuaaltervise Liit, endine tegevjuht).

Välismaine eeskuju

Suurbritannia organisatsioon New Philanthropy Capital (NPC) nõustab kodanikeühenduste rahastajaid efektiivse toetuse andmise osas, eesmärgiga suurendada kodanikeühenduste toetajaskonda ning toetuste kvaliteeti. Analüüsitud on väga erinevaid valdkondi ja nendes tegutsevaid kodanikeühendusi. Näiteks puuetega laste hoolekanne, kinnipidamisasutustest vabanenute rehabilitatsioon, noorte karjäärinõustamine jne. Tulemustega on võimalik tutvuda veebilehel <http://www.philanthropycapital.org/>

KODANIKEÜHENDUSE HINDAMISE MÕÕDIKUD

ULATUS – inimeste hulk Eesti kontekstis, keda organisatsioon oma tegevusega sihipäraselt mõjutab.

SÜGAVUS – mõju, mida organisatsiooni tegevus oma sihtgrupile avaldab. Mõju võib ulatuda leevenduse andmisest teisejärgulisele probleemile kuni elupäästva lahenduse pakkumiseni. Näiteks kodututele riiete jagamine on väikese sügavusega tegevus, samas kui neile tööoskuste õpetamine ja töövõimaluse loomine on suure sügavusega tegevus.

MUUTUS – süsteemne muutus, mille organisatsiooni tegevus ühiskonnas esile kutsub. Muutuse mõõtmise skaala ühes otsas on keskendumine sotsiaalse probleemi tagajärgede kõrvaldamisele ja teises otsas tegelemine probleemi peamiste põhjuste likvideerimisega. Erinevalt sügavusest on siin skaalal näiteks kodutute abistamine väikese muutusega tegevus, tegelemine sotsiaalse kaasamisega, mille tulemusena tulevikus jääb vähem inimesi kodutuks, aga suure muutusega.

RISK – finants-, juriidiliste- jt riskide ning nende juhtimise tase hindamise ajahetkel. Väikesed riskid tähendab olukorda, kus riskid on vähetähtsad või on küll olemas, aga hästi analüüsitud ja juhitud. Skaala teises otsas on kõrged riskid või keskpärased riskid, millele pole üldse mõeldud.

TEGEVUSRAADIUS – organisatsiooni tööpiirkond skaalal töö külas või kohalikus kogukonnas kuni töö rahvusvahelises ulatuses. Vahepeale paigutuvad piirkondlik tegevus (näit. maakonnas) ja üle-eestiline tegevus.

SUUTLIKKUS – organisatsiooni suutlikkus hõlmab strateegilist planeerimist, inimeste-, infotehnoloogia-, kommunikatsiooni- ja finantsjuhtimist.

KASVUPOTENTSIAAL – potentsiaal suurendada inimeste arvu, keda organisatsiooni tegevus otseselt mõjutab. Kvalitatiivset kasvupotentsiaali näitavad sügavuse ja muutuse mõõdikud.

Allikas: New Philanthropy Capital, Heateo Sihtasutus

**MEIE EESMÄRGIKS ON JÄRGMISE
KOLME AASTA JOOKSUL ANDA
POSITIIVNE TÕUGE VÄHEMALT 5
SUURE MÕJUGA ÜHISKONDLIKULE
PROJEKTILE.**

HEATEO SIHTASUTUS – KES ME OLEME?

**VIIMASEL AJAL ON MEILT PALJU KÜSITUD – MILLEGA ME IKKAGI TEGELEME, MIS ON HEATEO SIHTASUTUS?
LÜHIKE VASTUS ON: ME OTSIME HÄID ALGATUSI, MIS SUUDAVAD LAHENDUSE TUUA MÕNELE PIKAAJALISELE SOTSIAALPROBLEEMILE.
ME TOETAME SELLISEID ALGATUSI JA AITAME NEIL SAAVUTADA VÕIMALIKULT SUURT MÕJU JA KANDEPINDA ÜHISKONNAS.
AGA KUNA LÜHIKESEST VASTUSEST TIHTI EI PIISA, SIIS PANIME SIIA KIRJA KA PIKEMA VASTUSE.**

Sotsiaalse ettevõtja sõber

Heateo Sihtasutus toetab sotsiaalseid ettevõtjaid Eestis. Kes on sotsiaalsed ettevõtjad? Need on inimesed, kes paistavad silma oma tugeva algatusvõime ja pühendumuse poolest ühiskondlike probleemide lahendamisel. Eelmisel aastal toetasime kolme noort tudengit, kes löid mittetulundusühingu Hingest. Hingest turustab käsitööd, mille on valmistanud erivajadustega inimesed keskustes üle Eesti. Hingesti algatus pakub erivajadustega inimestele tööd ning tunnet, et nad on ühiskonda kaasatud, ning usume, et sel on potentsiaal saavutada lai kandepind. (vt. www.hingest.ee)

Hingest on vaid üks näide algatustest, mis seovad omavahel majandusliku mõtlemise ja sotsiaalprobleemi lahendamise. Just selliseid häid algatusi otsime sotsiaalse ettevõtja konkursilt, mille võitjaks Hingest eelmisel aastal tuli. Heateo Sihtasutus

korraldab konkursi ka sel aastal – ootame leidlikke ja mõjukaid projekte 1. novembriks; lähemat infot saab www.heategu.ee/konkurss.

Võimekate ühenduste toetaja

Uute ja tulevaste sotsiaalsete ettevõtjate kõrval tegutseb Eestis mitmeid inimesi ja organisatsioone, kelle praegune tegevus on hästi läbi mõeldud ja loob pikaajalist ühiskondlikku väärtust. Näiteks Taaskasutuskeskus, mis kogub raha kasutatud esemete müügist ja korraldab tulude eest keskkonnateemalisi infotunde ning laste käsitööringe (vt. www.taaskasutus.ee). Selleks, et leida Eestist üles need tugeva majandusmudeliga ja suure mõjuga organisatsioonid, viime läbi kodanikeühenduste suutlikkuse hindamist. Hindamise kaugemaks sihiks on leida sellistele ettevõtmistele toetajaid.

Kuhjaga head nõu ja abikäsi

Milline on Heateo toetus sotsiaalsetele ettevõtjatele ja võimekatele ühendustele? Kõigepealt seisneb see strateegilises nõuandmises: Heateo organisatsioonil on olemas kogemus ühiskondlike algatuste käivitamisel ja vabatahtlikud eksperdid, kes aitavad näiteks koostada MTÜ Hingesti äriplaani ning on viinud läbi Eestis esmakordset kodanikeühenduste hindamist. Teisalt kutsub Heateo Sihtasutus üles sotsiaalseid ettevõtjaid rahaliselt toetama. Head algatused, milles näeme suurt ühiskondlikku mõjuvõimet, vääriavad pikaajalist toetust – see on raha, mis teame, et läheb õigesse kohta. Eelmise aasta sotsiaalse ettevõtja konkursi kahte võitjat on Heateo Sihtasutus tänaseks toetanud enam kui 100,000 krooniga. Kolmandana pakume laialdast kontaktidevõrku ja toetavat kogukonda inimestest, kes tegutsevad sarnaste väärtuste

alusel ja kes soovivad ühiskonda muutusi tuua. Ja mitte ainult ei soovi – me ei väsi rõhutamast, et oleme Heateo, mitte ainult Heamõtte organisatsioon. Meie eesmärgiks on järgmise kolme aasta jooksul anda positiivne tõuge vähemalt viiele suure mõjuga ühiskondlikule projektile. Selle nimel oleme valmis kõvasti kõvasti vaeva nägema.

Ja lõpuks, kes on Heateo Sihtasutuses? Meie tagatuba koosneb lugematutest headest inimestest, partneritest ja vabatahtlikest, kes lisavad meie tegemistele hoogu; aga meid endid on praegu kuus: Kairi, Teibi, Paavo, Margo, Artur, Jaan.

**KUI OLED HUVITATUD KAASA
LÕÖMA KAS PARTNERI VÕI
VABATAHTLIKUNA, VÕTA JULGESTI
ÜHENDUST ARTUR@HEATEGU.EE.**

HEAD UUDISED ON HEATEO SIHTASUTUSE VÄLJAANNE. ILMUB 4 KORDA AASTAS. JÄRGMINE NUMBER ILMUB DETSEMBRIS.

Heateo Sihtasutus

Pikk tn 11, Tallinn 10123
Tel 630 9636, info@heategu.ee
www.heategu.ee

WWW.HEATEGU.EE

Toimetaja: Paavo Piik
Tekstid: Jaan Aps, Anu-Vahtra
Hellat, Hille Karm, Paavo Piik
Kujundaja: Teet Kuusmann
Fotod: Kris Haamer
Trükk: Uniprint

Paberiga toetas Igepa Libra
Vitalis AS.

SUURTOETAJA

 Hansapank

UNIPRINT